

Domstolsstyrelsen

Økonomi og Analyse

Sagsbeh.: KRU/KST/HNY

J.nr. 2014-4201-0061
5. marts 2015

Stikprøveundersøgelse om behandling af sager ved afdelingskontorerne

1. Sammenfatning

Domstolsstyrelsen har foretaget en stikprøveundersøgelse af behandlingen af sager ved afdelingskontorerne ved Retten i Randers, Retten i Holstebro og Retten i Sønderborg.

Dette notat beskriver resultaterne af undersøgelsen. Under pkt. 2 gennemgås rammerne og metoden for undersøgelsen. I pkt. 3-5 gennemgås resultaterne for de enkelte retter.

Samlet set viser undersøgelsen, at der er visse forskelle på, hvor stor en andel af forskellige udvalgte sagstyper der behandles ved henholdsvis hovedtingstederne og afdelingskontorerne. Der synes at være en tendens til, at domsmandssager, civile sager og tvangsauktioner i højere grad behandles ved hovedtingstedet end andre sagstyper. Samtidig kan det generelt konkluderes, at udviklingen ikke har været således, at en øget andel af sagerne i 2013 behandles ved hovedtingstedet i sammenligning med 2007.

Endvidere er der visse forskelle i resultaterne for de enkelte retter.

2. Rammer og metode for undersøgelsen

Efter anmodning fra Justitsministeriet har Domstolsstyrelsen i januar 2015 anmodet Retten i Randers, Retten i Holstebro og Retten i Sønderborg om at indsamle oplysninger til brug for en stikprøveundersøgelse af, hvor forskellige typer af sager behandles (hovedtingsted eller afdelingskontor).

De tre retter har herefter indsamlet oplysninger for årene 2007, 2010 og 2013 og sendt oplysningerne til Domstolsstyrelsen i begyndelsen af februar 2015.

Der er indsamlet data om sagens nærmeste tilknytning, hvor sagen rent faktisk blev behandlet samt nærmeste tilknytning bedømt ud fra en række af sagens aktører. Sagens *nærmeste*

tilknytning blev ved tilrettelæggelsen af undersøgelsen defineret af styrelsen, som "hvilket tingsted (hovedtingsted eller afdelingskontor) sagen ville være behandlet ved, hvis man alene lægger vægt på, hvor sagsøgte/ansøger/tiltalte/ skyldner/fallent har bopæl/hovedsæde". I de sager, hvor der har været flere tiltalte eller sagsøgte mv., og hvor nærmeste tilknytning ikke var den samme for disse sagsparter, har retten truffet en konkret vurdering om nærmeste tilknytning, eksempelvis ud fra, hvem af de tiltalte der var tiltalt for flest/de alvorligste forhold, eller hvem af de sagsøgte der var mest involveret i sagen.

Herudover er der – hvor det har været relevant – indsamlet oplysninger om antal parter, antal vidner samt diverse andre oplysninger.

Retterne skulle indsamle data for følgende sagstyper og med følgende antal sager pr. sagstype:

- Domsmandssager, 30 sager pr. år
- Sager uden domsmænd, 30 sager pr. år
- Civile sager, 20 sager pr. år
- Almindelige fogedsager, 30 sager pr. år
- Gældssaneringsager, 15 sager pr. år
- Dødsboskiftesager, 15 sager pr. år
- Tvangsauktioner, 20 sager pr. år

Hver ret har således skulle udtage i alt 160 sager pr. år og samlet 480 sager for årene 2007, 2010 og 2013.

De enkelte sager er udvalgt tilfældigt, idet det dog har været et kriterium, at der skulle være afholdt retsmøde i sagen. Dette kriterium er valgt, fordi det ellers ikke vil have nogen betydning for parterne i sagen, om sagen behandles på afdelingskontoret eller ved hovedtingstedet. Der er derfor set bort fra sager, hvor der ikke har været afholdt retsmøde. En af de involverede retter har udvalgt årets første 30 sager med retsmøde til brug for undersøgelsen. De øvrige retter har efter det oplyste udtrukket sagerne tilfældigt fra den samlede bunke af afsluttede sager fra de enkelte år. Domstolsstyrelsen vurderer ikke, at dette har afgørende betydning for den med undersøgelsen forbundne usikkerhed.

Efter udvælgelse af sagerne har retterne indtastet oplysningerne i et Excelark. Dette ark var opdelt på sagstype og fortrykt med det antal sager, der skulle undersøges for hver sagstype, og med bestemte registreringsmuligheder for hver sag. Oplysningerne om nærmeste tilknytning og sagens behandling var låst til bestemte valgmuligheder. For de forskellige sagstyper var der mulighed for at registrere nærmeste tilknytning for de forskellige relevante sagsparter - bortset fra sagsøgte/ansøger/tiltalte/ skyldner/fallent. For alle sagstyper har der skulle indsamles oplysninger om følgende:

- Løbenummer.
- Sagsnummer.
- Nærmeste tilknytning (sagsøgte/ansøger/tiltalte/ skyldner/fallent).

- Hvor sagen blev behandlet.
- Eventuelle kommentarer.

Som underbilag A og B vedlægges notat om undersøgelsen samt det udsendte spørgeskema. Herudover vedlægges de indsamlede data som underbilag C1-C7.

Domstolsstyrelsen modtog i februar 2015 de tre retters registreringer og har samlet disse i ét regneark, der er opbygget på samme måde som spørgeskemaet. På grundlag af disse data er der foretaget forskellige analyser, jf. senere nedenfor.

Særligt om repræsentativitet og usikkerhed

Generelt er det styrelsens vurdering, at datakvaliteten er relativt høj. Skemaerne er i alt væsentligt udfyldt korrekt, idet der kun er enkelte eksempler på rapportering i sager, hvor det fremgår, at der ikke har været holdt retsmøde eksempelvis som følge af, at sagen er blevet afvist, henvist eller tilbagekaldt. Disse sager kan primært henføres til fogedsagsområdet. Der er derfor set bort fra samlet 20 sager ved analyserne. 19 af disse sager kan henføres til Retten i Holstebro med henholdsvis 11 sager i 2010 og 8 sager i 2013.

Tabel 1 nedenfor viser det samlede antal afsluttede sager i udvalgte sagstyper ved hver af de tre medvirkende retter i 2007, 2010 og 2013.

De udtagne stikprøver for de enkelte år udgør mellem ca. 1 pct. og ca. 8 pct. af det samlede antal afsluttede sager inden for de enkelte sagskategorier pr. år. Da der ikke afholdes retsmøder i alle sager, vil stikprøven, når de indsamlede data sættes i relation til antallet af afsluttede sager med retsmøde, reelt udgøre større procentuelle andele.

Tabel 1. Antallet af afsluttede sager ved Retten i Randers, Retten i Holstebro og Retten i Sønderborg i 2007, 2010 og 2013 for udvalgte sagstyper.

	Retten i Randers			Retten i Holstebro			Retten i Sønderborg		
	2007	2010	2013	2007	2010	2013	2007	2010	2013
Domsmandssager	362	421	411	366	419	447	762	809	746
Sager uden domsmænd	2.825	3.167	2.938	1.415	1.737	1.760	2.294	2.456	2.805
Civile sager	1.696	2.172	1.445	1.185	1.178	836	1.918	1.985	1.703
Alm. fogedsager	5.833	9.399	7.267	4.278	5.732	4.624	6.807	8.879	7.900
Tvangsauktioner	231	650	482	239	485	365	343	708	565
Gældssaneringsager	242	264	261	181	177	255	303	252	248
Dødsboskiftesager	2.110	2.276	2.216	1.802	1.841	1.772	2.443	2.414	2.279

Det er samlet Domstolsstyrelsens vurdering, at de indsamlede data er repræsentative for aktiviteten i de enkelte år ved hver af de medvirkende retter. I den forbindelse lægger styrelsen bl.a. vægt på, at tilbagemeldingerne fra præsidenterne for de involverede retter må forstås således, at de vurderer, at undersøgelsen giver et retvisende billede. Endvidere er der ikke ud fra de foreliggende oplysninger grund til at tro, at fordelingen af de afsluttede sager mellem hovedtingsted og bitingsted varierer i nævneværdigt omfang eller på en bestemt måde over året.

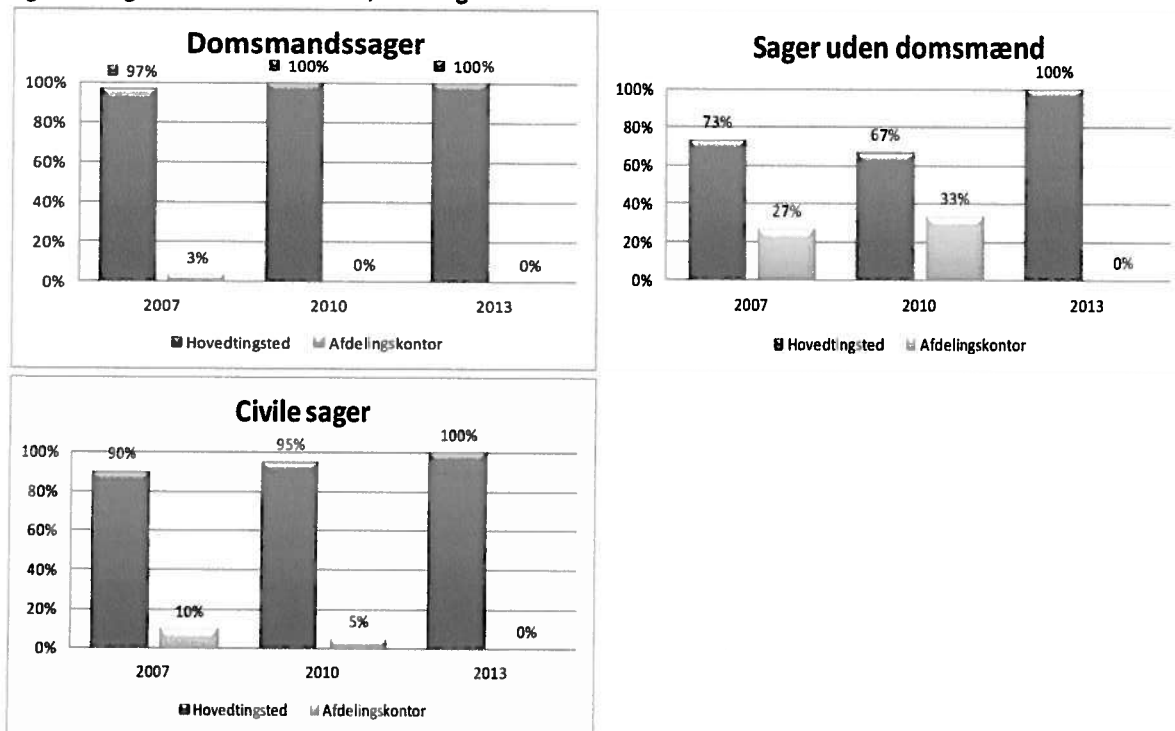
Som følge af undersøgelsens karakter, herunder at der på nogle områder ikke foreligger en meget omfattende stikprøve, kan resultaterne af undersøgelsen være forbundet med en vis usikkerhed. Da undersøgelsens data generelt vurderes som repræsentative for aktiviteten ved de tre retter, vurderes usikkerheden ikke at være stor. Usikkerheden kan dog være lidt større i relation til fogedsager i 2010 og 2013 ved Retten i Holstebro, da der som nævnt ovenfor er set bort fra et antal sager i disse år.

3. Retten i Randers

3.1 Fordeling af sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor

Den nuværende retsbygning i Randers blev taget i brug i sommeren 2007, og de fysiske rammer i den gamle retsbygning i Randers, som blev anvendt i første halvår af 2007, kan således have påvirket fordelingen af sagerne mellem rettens hovedtingsted og afdelingskontor i 2007.

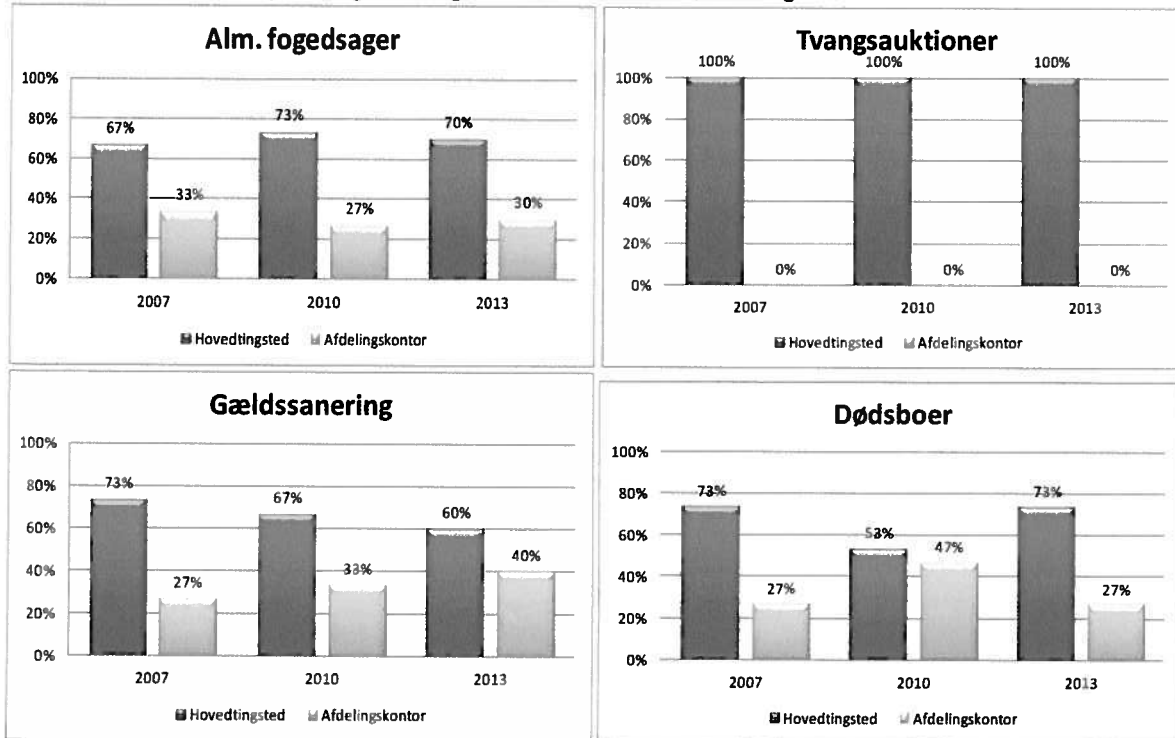
Figur 1. Fordelingen af domsmandssager, sager uden domsmænd og civile sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

Som det fremgår, afvikles størstedelen af domsmandssagerne og de civile sager ved hovedtingstedet. Også en stor del af sagerne uden domsmænd afvikles ved hovedtingstedet, idet andelen er øget markant i 2013.

Denne udvikling hænger utvivlsomt sammen med oplysningen fra Retten i Randers om, at domsmandssager og civile sager som udgangspunktet behandles ved hovedtingstedet, med mindre der er mange vidner med lokal tilknytning, eller en konkret vurdering taler for behandling ved afdelingskontoret.

Figur 2. Fordelingen af almindelige fogedsager, tvangsauktioner, gældssaneringsager og dødsboskiftesager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

Tvangsauktionssager behandles alene ved hovedtingstedet i 2007, 2010 og 2013. Ca. 30 pct. af de almindelige fogedsager behandles i alle årene på afdelingskontoret. For gældssaneringsagerne synes der at være en tendens til, at en stigende andel af sagerne behandles på afdelingskontoret.

Dødsboskiftesagerne har nogenlunde samme andel sager på henholdsvis hovedtingsted og afdelingskontor i 2007 og 2013, idet der er et udsving i 2010. Udviklingen for navnlig almindelige fogedsager, tvangsauktioner og gældssaneringsager kan være påvirket af demografiske faktorer.

3.2 Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og hvor sagen blev behandlet

Nedenstående tabel 2 viser dels, hvor mange sager der blev undersøgt, og dels hvor stor en andel af disse, hvor der var overensstemmelse med sagens nærmeste tilknytning og stedet, hvor sagen blev behandlet.

Tabel 2. Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og det sted, hvor sagen rent faktisk blev behandlet, for antallet af undersøgte sager i 2007, 2010 og 2013 indenfor de enkelte sagsområder.

Retten i Randers	Samlet antal undersøgte sager	Sag afviklet i overensstemmelse med nærmeste tilknytning	Ændret fra afdelingskontor til hovedtingsted	Ændret fra hovedtingsted til afdelingskontor
Domsmandssager	90	86%	14%	0%
Sager uden domsmænd	90	94%	4%	1%
Civile sager	60	98%	0%	2%
Alm. fogedsager	90	100%	0%	0%
Tvangsauktioner	60	67%	33%	0%
Gældssaneringsager	45	98%	2%	0%
Dødsboskiftesager	45	93%	0%	7%

Tabellen viser, at der generelt er en høj grad af overensstemmelse mellem sagens nærmeste tilknytning og det sted, hvor sagen rent faktisk blev behandlet. Tabellen viser samtidig, at et antal domsmandssager og tvangsauktioner – hvor nærmeste tilknytning var afdelingskontoret – er blevet behandlet ved hovedtingstedet. Dette kan være forårsaget af overvejelser om sikkerhed, ligesom antallet af vidner og øvrige involverede parter kan spille ind.

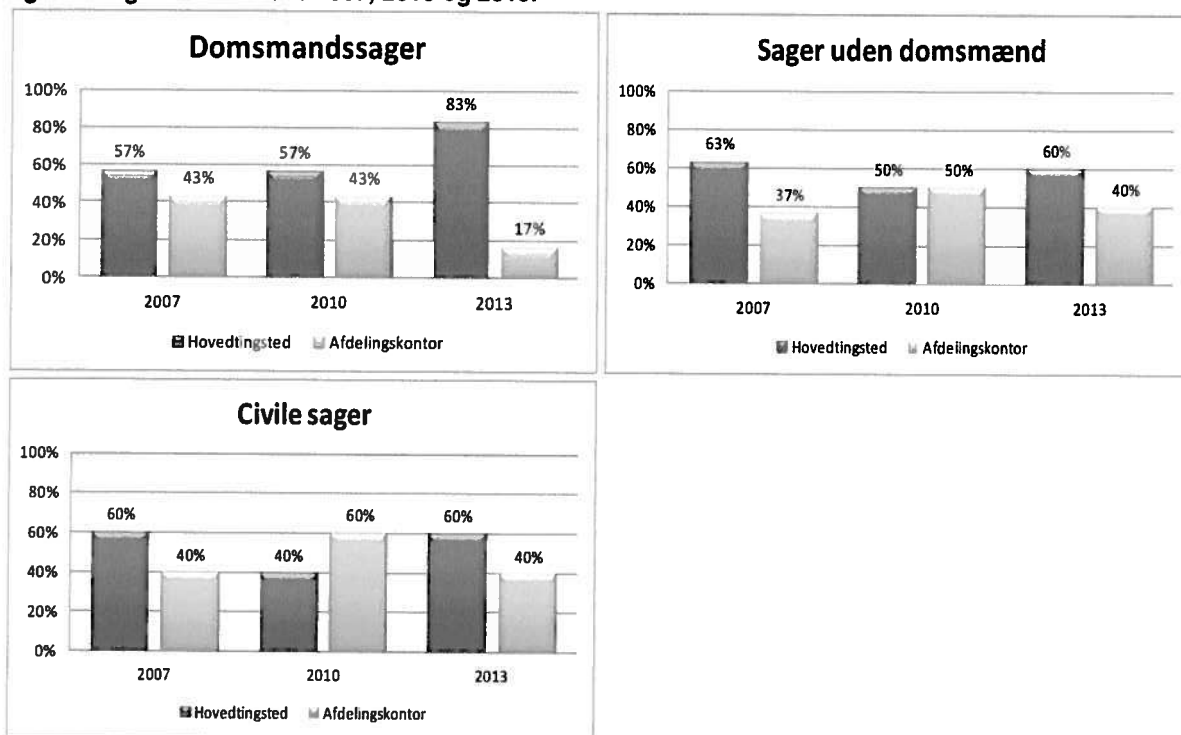
Som det fremgår, er der også sager på dødsboskifteområdet, som er blevet behandlet på afdelingskontoret, selvom nærmeste tilknytning tilsagde en behandling på hovedtingstedet.

4. Retten i Holstebro

4.1 Fordeling af sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor

Den nuværende retsbygning i Holstebro blev taget i brug i foråret 2012, og de fysiske rammer i den gamle retsbygning i Holstebro, som blev anvendt i 2007 og 2010, kan således have påvirket afviklingen af sager i 2007 og 2010.

Figur 3. Fordelingen af domsmandssager, sager uden domsmænd og civile sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

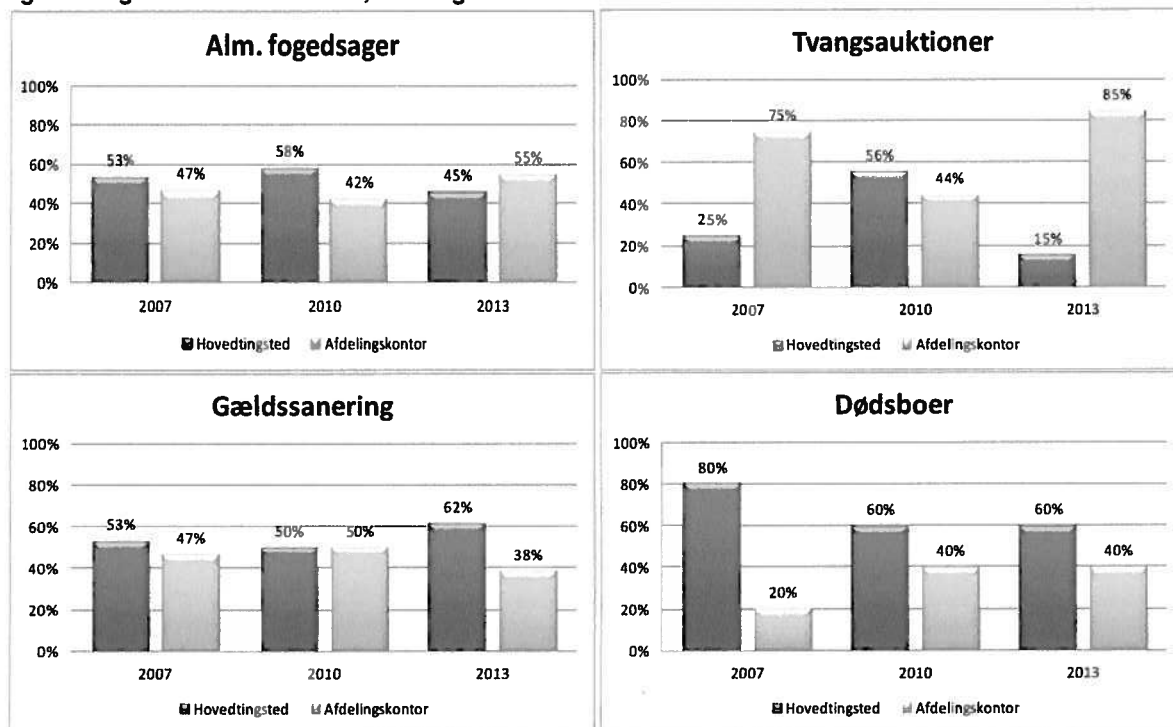

Figur 3 viser bl.a., at knap 60 pct. af domsmandssagerne blev behandlet ved hovedtingstedet i 2007 og 2010. I 2013 viser undersøgelsens resultater, at godt 80 pct. af domsmandssagerne blev behandlet ved hovedtingstedet. Ændringen i 2013 kan have sammenhæng med etableringen af en varig bygningsløsning til Retten i Holstebro i 2012. Der har i de senere år været en stigning i antallet af såkaldte sikkerhedshændelser ved domstolene, hvilket også kan have været en medvirkende årsag til, at et øget antal sager behandles ved hovedtingstedet. Endvidere kan det ikke umiddelbart afvises, at både den regionale og lokale kriminalitetsudvikling spiller ind.

Andelen af sager uden domsmænd, der behandles ved afdelingskontoret, ligger på nogenlunde samme niveau i 2007 og 2013. I 2010 blev halvdelen af sagerne behandlet på hovedtingstedet og den andel halvdel på afdelingskontoret.

En tilsvarende tendens gør sig gældende i de civile sager, hvor henholdsvis 60 pct. og 40 pct. af sagerne i 2007 og 2013 blev behandlet på hovedtingstedet og afdelingskontoret. I 2010 blev 60 pct. behandlet på afdelingskontoret og 40 pct. på hovedtingstedet.

Figur 4. Fordelingen af domsmandssager, sager uden domsmænd og civile sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

Figur 4 viser, at der i almindelige fogedsager og gældssaneringsager generelt er en mere eller mindre uændret fordeling af sagerne mellem hovedtingsted og afdelingskontoret over de tre undersøgte år.

For så vidt angår tvangsauktionssager blev der i 2013 behandlet en større andel sager ved afdelingskontoret i 2013 end i både 2007 og 2010. Samme tendens gør sig gældende for dødsboskiftesagerne, idet der i 2010 og 2013 behandles en stigende andel sager ved afdelingskontoret. Alle fire sagstyper i figur 4 påvirkes erfaringsmæssigt af udviklingen i demografi og konjunkturer.

4.2 Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og hvor sagen blev behandlet

Tabel 3 viser, i hvor mange tilfælde der var overensstemmelse med sagens nærmeste tilknytning, og hvor sagen faktisk blev behandlet.

Tabel 3. Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og det sted, hvor sagen rent faktisk blev behandlet, for antallet af undersøgte sager i 2007, 2010 og 2013 indenfor de enkelte sagsområder.

Retten i Holste bro	Samlet antal undersøgte sager	Sag afviklet i overensstemmelse med nærmeste tilknytning	Ændret fra afdelingskontor til hovedtingsted	Ændret fra hovedtingsted til afdelingskontor
Domsmandssager	90	82%	14%	3%
Sager uden domsmænd	90	92%	7%	1%
Civile sager	60	90%	3%	7%
Alm. fogedsager	71	100%	0%	0%
Tvangsauktioner	60	100%	0%	0%
Gældssaneringsager	45	100%	0%	0%
Dødsboskiftesager	45	93%	0%	7%

Generelt viser tabellen, at der i vidt omfang er sammenhæng mellem *sagens nærmeste tilknytning* og det sted, hvor sagen rent faktisk blev behandlet. De største afvigelser findes for domsmandssager og sager uden domsmænd. Som nævnt overfor kan resultaterne hænge sammen med overvejelser om sikkerhed, ligesom hensynet til forurettede eller antallet af vidner kan spille ind.

Samtidig er det værd at lægge mærke til, at 7 pct. af både de civile sager og dødsboskiftesagerne er blevet henvist til behandling på afdelingskontoret, selvom sagens nærmeste tilknytning tilsagde noget andet. Igen kan hensynet til vidner og forurettede have haft afgørende betydning.

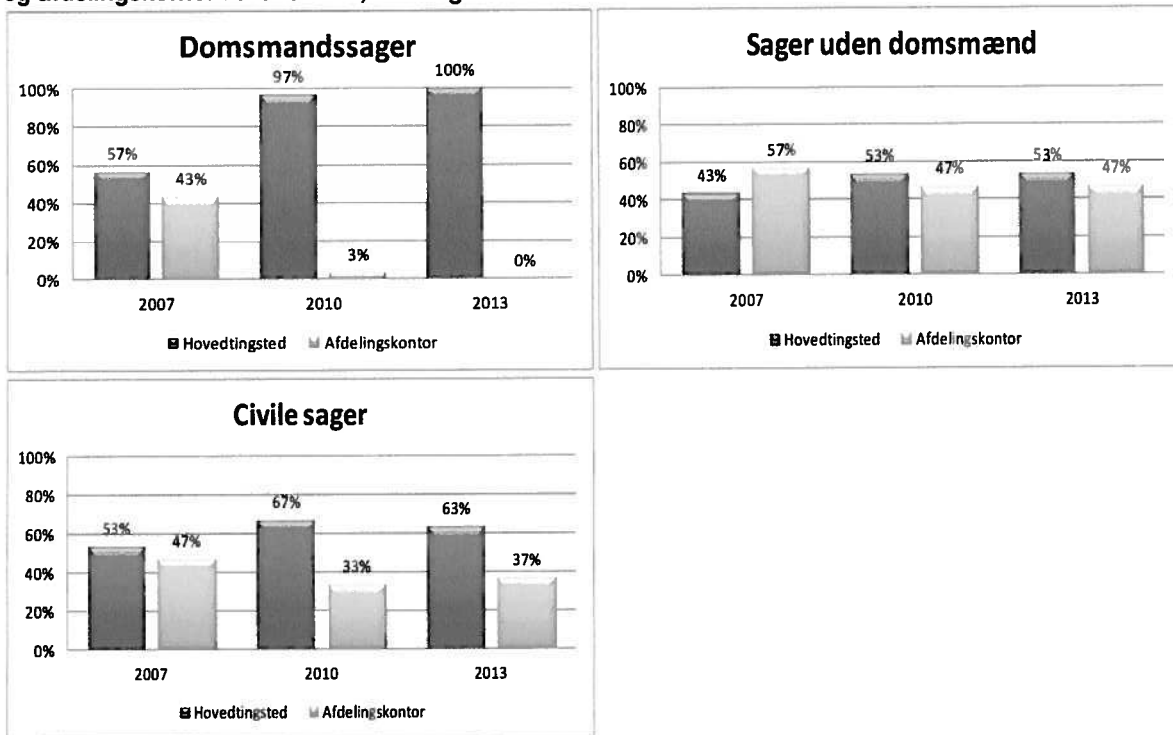
For god ordens skyld bemærkes, at undersøgelsen af fogedsagsområdet alene hviler på 71 sager, da der er set bort fra 19 sager fra 2010 og 2013 som følge af, at der ikke har været afholdt retsmøde i disse. Årsagen kan eksempelvis være, at sagen er blevet afvist, henvist eller tilbagekaldt.

5. Retten i Sønderborg

5.1 Fordeling af sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor

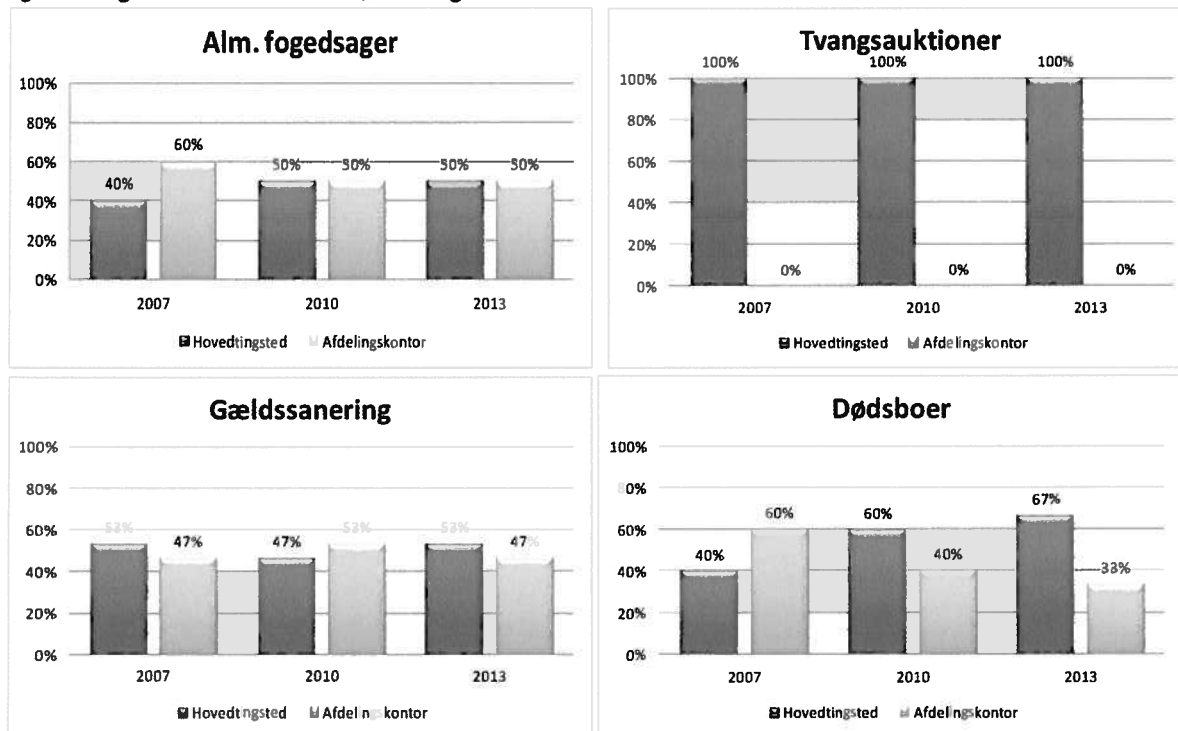
Den nuværende retsbygning i Sønderborg blev taget i brug i sommeren 2008, og de fysiske rammer i den gamle retsbygning i Sønderborg, som blev anvendt i det første af de undersøgte år, kan således have påvirket rettens muligheder for at afvikle sager i 2007.

Figur 5. Fordelingen af domsmandssager, sager uden domsmænd og civile sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

Som det fremgår af figur 5, afvikles stort set alle domsmandssager ved hovedtingstedet i 2010 og 2013. For sager uden domsmænd er der en nogenlunde jævn og stabil fordeling af sager mellem tingstederne. For civile sager gælder det, at der behandles lidt flere sager ved hovedtingstedet i 2013 end i 2007. At en del af domsmandssagerne i 2007 blev behandlet ved afdelingskontorerne må antages at være forårsaget af kapacitetsproblemer inden den endelige bygningsløsning for hovedtingstedet i Sønderborg var på plads.

Figur 6. Fordelingen af domsmandsager, sager uden domsmænd og civile sager mellem hovedtingsted og afdelingskontor i årene 2007, 2010 og 2013.

Graferne i figur 6 viser, at der for almindelige fogedsager og dødsboskiftesager sker en lille forskydning i sagernes fordeling mellem hovedtingsted og afdelingskontorerne fra 2007 til de senere undersøgte år. Det kan formentlig tilskrives, at det ikke har været muligt at behandle alle sager af de to sagstyper efter princippet om nærmeste tilknytning i perioden, før den endelige bygningsløsning faldt på plads i 2008.

Tvangsauktioner er i hele perioden alene blevet behandlet på hovedtingstedet.

5.2 Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og hvor sagen blev behandlet

Nedenstående tabel viser, i hvor mange tilfælde, der var overensstemmelse med sagens nærmeste tilknytning, og hvor sagen faktisk blev behandlet.

Tabel 4. Sammenhæng mellem nærmeste tilknytning og det sted, hvor sagen rent faktisk blev behandlet, for antallet af undersøgte sager i 2007, 2010 og 2013 indenfor de enkelte sagsområder.

Retten i Sønderborg	Samlet antal undersøgte sager	Sag afviklet i overensstemmelse med nærmeste tilknytning	Ændret fra afdelingskontor til hovedtingsted	Ændret fra hovedtingsted til afdelingskontor
Domsmandssager	90	82%	17%	1%
Sager uden domsmænd	90	100%	0%	0%
Civile sager	59	63%	36%	2%
Alm. fogedsager	90	100%	0%	0%
Tvangsauktioner	60	68%	32%	0%
Gældssaneringsager	45	100%	0%	0%
Dødsboskiftesager	45	93%	7%	0%

For civile sager gælder det, at det i en sag ikke var indberettet, hvor retsmødet fandt sted. Der er derfor set bort fra denne sag ved analyserne.

Oversigten viser, at de væsentligste ændringer forekommer i civile sager og tvangsauktions-sager, samt til dels i domsmandssager. Udviklingen vurderes at hænge sammen med generelle retningslinjer for behandling af de tre sagstyper.

Underbilag A: Notat om undersøgelse af udviklingen i antallet af sager behandlet ved afdelingskontorerne siden domstolsreformens start 1. januar 2007.

Underbilag B: Spørgeskema.

Underbilag C: Samlede oversigter over de indsamlede data i undersøgelsen.